
"Odbudowa zabytków", Witold Maisel, "Kronika Miasta Poznania", R. XXII, nr 2-3 : [recenzja]

Ochrona Zabytków 3/2-3 (10-11), 172-173

1950

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

a stanowią uzupełnienie plastyczne zespołu zabytkowego (mury miejskie, pomniki itd). Zasadą winien być dobór użytkownika do zabytku. W grę wchodzi 2) tj. zamki, pałace, dwory, kamienice.

J a n Z a c h w a t o w i c z, Nowe odkrycia w dawnej architekturze (nr 8—10, ss. 239—242).

Autor omawia serię odkryć architektonicznych i malarskich w Polsce w latach 1945—1949, a przynoszących rewelacyjne wyniki dla historii sztuki ze wszystkich prawie epok stylowych. Programowe prace badawczo-odkrywcze podjęte są ostatnio w wielu punktach Państwa w związku z tzw. Millennium (por. *Ochrona Zabytków* II, nr. 3.7).

J a n W i t k i e w i c z — K o s z c z y c, O technice konserwacji zabytków architektury (nr 8—10, ss. 243—247).

Autor przedstawia na interesujących przykładach problemy i trudności architekta-konserwatora, który obok zagadnień „normalnych“ (jak przestrzenne, użytkowe, funkcjonalne, techniczne, artystyczno-emocjonalne) musi liczyć się z tym, co winno być w zabytku utrzymane, nie zniszczone, uwydatnione, a to przez przeprowadzenie dodatkowych badań, pomiarów i studiów technicznych.

Gerard Ciołek i Kazimierz Wejchert, Konserwacja zespołów urbanistycznych i krajobrazowych nr 8—10, ss. 247—256).

Omówienie znaczenia i wartości dawnych założeń urbanistycznych i otoczenia ogrodowo-krajobrazowego budowli zabytkowych, oraz przedstawienie metod i środków konserwacji takich zespołów (konserwacja zespołu zabytkowego, całkowita rekonstrukcja, częściowa rekonstrukcja, wprowadzanie nowych budowli w miejsce zniszczonych w dawnym układzie planu, zachowanie fragmentu miasta z jednoczesnym zastąpieniem zielenią zburzonych całkowicie bloków). Metody te zmierzają 1) do rekonstrukcji krajobrazu w jego elementach terenowych jak urządzenia obronne, wody, pasma zieleni i 2) w zakresie architektury do zachowania wzgl. do nawiązania do charakteru epoki, w której dany zespół powstał, jako też

i do podkreślenia zarysowujących się cech regionalnych. Osobno uwagę autorowie poświęcają pionierskiej pracy konserwacji parków i ogrodów zabytkowych w Polsce, wysuwając wnioski co do założenia i metody tych prac.

S t a n i s ł a w S z y m a ń s k i, Przegląd wydawnictw konserwatorskich (nr 8—10, ss. 287—289).

Omówienie i charakterystyka publikacji konserwatorskich w Polsce od połowy XIX w. (Dietrich, Kremer), aż do chwili obecnej.

INŻYNIERIA I BUDOWNICTWO — Miesięcznik, R. VI.

M a r c i n B u k o w s k i, Niektóre zagadnienia techniczne w odbudowie architektury średniowiecznej (nr 10—12, ss. 710—714).

Prace architektoniczno-konserwatorskie przy odbudowie zabytków gotyckich Wrocławia, zniszczonych działaniami wojennymi, umożliwiły autorowi poczynienie wiele ważnych sprostowań techniczno-konserwatorskich, odstąpiły niektóre tajemniki techniczne budowniczych i murarzy średniowiecznych oraz pozwoliły na naukową obserwację techniki niszczytelniczej i jej skutków. W szczególności autor omawia: ceglany watek murów i ich odbudowę z nowej i starej cegły, profilowanie cegły osadzonej, licowanie ścian, odbudowę sklepień i rekonstrukcję filarów kamiennych (w katedrze). (Przedruk: Wydawnictwa Ministerstwa Budownictwa nr 37 cz. II z. 2 Materiałów nadesłanych na Zjazd Naukowy P.Z.I.T.B. w Gdańsku 1—4 XII 1949 r. Warszawa 1949, ss. 226 II—230 II).

KRONIKA MIASTA POZNANIA — Kwartalnik R. XXII.

W i t o ł d M a i s e l, Odbudowa zabytków (nr 1, ss. 101—107).

Przegląd prac przy następujących zabytkach i ich zespołach: Stary Ratusz, Stary Rynek (projekty i modele zabudowy zewnętrznej i wewnętrznej), katedra, kościół św. Wojciecha, kościół i klasztor Karmelitów, kościół Bożego Ciała.

W i t o ł d M a i s e l, Odbudowa zabytków (nr 2—3 ss. 192—195).

Przegląd prac przy następujących za-

bytkach: Zamek Przemysława, Stary Rynek, Stary Ratusz, Bazar.

ODRODZENIE — Tygodnik R. VI.

Z y g m u n t S t ę p i ń s k i, Sprawa spuścizny kulturalnej i historycznej przy projektowaniu i budowie Trasy W—Z (nr 30 243).

Omówienie trudności i osiągnięć w rozwiązaniu problemu odbudowy i włączenia zabytków w Trasę W—Z (kamienice na Krak. Przedmieściu, Pałac pod Blachą, Mariensztat).

POLONIA SACRA — Kwartalnik R. II.

M i e c z y s ł a w T o b i a s z, Otworzenie grobu królowej Jadwigi w dniach 12—14 lipca 1949 r. (z. 3. ss. 245—258).

Sprawozdanie z ekshumacji i opis stanu zwłok oraz całej zawartości grobu Królowej w katedrze na Wawelu.

PRZEGLĄD BUDOWLANY — Miesięcznik R. XXI.

W a c ł a w Z e n c z y k o w s k i, Walka z żywiołem zsuwa na wzgórzu kościoła św. Anny w Warszawie (nr 7—8, ss. 259—280).

Niezwykłe interesujący artykuł, ilustrowany licznymi rysunkami i wykresami oraz specjalnymi wkładkami, omawia kolejno historię kościoła, układ terenu, roboty poprzedzające zjawisko zsuwu, pierwsze jego oznaki i uszkodzenie kościoła, organizację ochrony i środki zastosowane, badania geologiczne i geologię terenu, obserwację i pomiary, bezpieczeństwo pracy oraz ogólną charakterystykę przebiegu zjawiska.

Kazimierz Guzik, Uwagi o powstaniu zsuwu w skarpie warszawskiej koło kościoła św. Anny (Trasa W—Z), oraz o warunkach jego ustalenia (nr 7—8, ss. 281—283).

Autor omawia krótko przyczyny powstania ruchów zsuwowych, i charakter, budowę geologiczną terenu, stosunki wodne, przebieg ruchów zsuwowych oraz podaje ocenę akcji interwencyjnej i wskazania techniczne.

STOLICA — Tygodnik R. IV.

M. S z y m a ń s k i Pułtusk miasto na wyspie (nr 39 150).

Historia przemian stylowych i przegląd akcji odbudowy zabytków.

H e n r y k F r e y, Z.O.R. odbudowuje stary Gdańsk (nr 34—45 155—156).

Realizacja rekonstrukcji bloku przy ul. Ogarnej wstępem do odbudowy całego tzw. Miasta Głównego, przeznaczonego na cele mieszkalne dla robotników.

J a n K i l a r s k i, Odbudowujemy Gdańsk (nr 44—45 155—156).

Krótką charakterystyką najważniejszych robót konserwatorskich.

Nr 52 163 „Stolicy“ poświęcony jest sprawom odbudowy Starego Miasta w Warszawie i zawiera następujące artykuły bogato ilustrowane zdjęciami oraz rysunkami inwentaryzacyjnymi i rekonstrukcyjnymi:

J a n Z a c h w a t o w i c z, Odbudowa Starego Miasta. (Omówienie roli dzielnicy Staromiejskiej, uzasadnienie gospodarcze i społeczne jej odbudowy i rekonstrukcji);

P i o t r B i e g a ń s k i, Stare Miasto w 1952 roku (Wizja odbudowanej dzielnicy);

S t a n i s ł a w Ż a r y n, Ratusz Starej Warszawy (Historia przemian architektonicznych Ratusza staromiejskiego, zburzonego w roku 1817, którego model z okresu renesansu, opracowany przez prof. dr A. Karczewskiego i wykonany przez inż. F. Christa znajduje się w Muzeum M. st. Warszawy);

W a c ł a w P o d l e w s k i, Mury obronne Starej Warszawy (Historia, odkrycia i odbudowa po r. 1945 według projektów Jana Zachwatowicza i Waława Podlewskiego);

E. S z w a n k o w s k i, Stara Warszawa — domy i ludzie (Przemiany zabudowy Starego Miasta);

B o h d a n G u e r q u i n, O kamienicy staromiejskiej (Historia i charakterystyka typu domu mieszczkańskiego);

A d a m S ł o m c z y ń s k i, Muzeum M. st. Warszawy na Rynku staromiejskim (Przeгляд zadań i prac);

S t a n i s ł a w H e r b s t, Rynek staromiejski (Historia przemian);

TYGODNIK POWSZECHNY — Tygodnik R. V.

M a r i a n O z i m e k, Konserwacja kościoła św. Andrzeja (nr 226).